

Report

TÀCTIQUES I NOVETATS DE LA TEMPORADA FUTBOLÍSTICA 87-88

Va de bo

La lliga ha començat. El fracàs econòmic que sembla introduir-se en el futbol cada temporada amb més força no ha estat palliat amb la novetat d'un «play-off» que es veia com un miracle salvador. Potser caldrà buscar-ne la causa en el mateix futbol que es fa.

Josep Orts

La principal novetat de la temporada 86-87 fou, sens dubte, la incorporació del sistema del *play-off*. Els mandataris del futbol espanyol esperaven, amb la innovació, la millora de l'aspecte econòmic de la lliga, de baixa per la disminució de l'assistència d'espectadors als estudis i per la irrupció de la loteria primitiva en detriment de la clàssica travessa futbolística. L'esperada recuperació, però, no es produí. Si la Copa de la Lliga fou un fracàs econòmic, la introducció del *play-off* tampoc no ha estat el miracle salvador.

Potser la minva d'espectadors caldrà buscar-la en altres factors, com ara els sistemes i les tàctiques conservadores que fan dels encontres, llevat de casos aïllats, espectacles més aviat avorrits.

Dalt, nou estadi del Castelló. Baix, plantilla del Barça-88.

Unes tàctiques l'objectiu fonamental de les quals és jugar a no perdre. I que provoquen, en conseqüència, marcadors ben magres en gols, salsa i clímax de l'esport i l'espectacle futbolístic. Només el Real Madrid i, conjunturalment, el Barcelona apliquen esquemes més o menys ofensius.

Algunes veus s'han alçat ja demanant una revisió del reglament futbolístic per tal d'introduir-hi mudances, com és el cas de la supressió o reforma del *offside*. Segurament, es tracta d'una possibilitat, però —n'estem convençuts— els entrenadors inventarien les mil estratègies per resoldre aquesta eventualitat sense variar uns esquemes que els protegeixen de resultats ara considerats escandalosos. De

fet, una previsible conseqüència de la supressió del fora de joc podia ser el fet que els defenses laterals deixassen de pujar la banda en atac i passaren a convertir-se en jugadors molt més estàtics a l'espera del davanter contrari. L'única realitat resulta ser que el futbol ha passat, en pocs anys, d'un sistema plenament ofensiu, com ho era el 2-3-5 o el 3-3-4, a un generalitzat 4-4-2 i en moltes ocasions, a un 5-4-1, com és el cas dels equips modestos, sobretot fora de casa —esquema ara de moda pels èxits europeus del Porto lusità.

Tàctiques i estils

Per tal de trobar solucions tècniques, les directives intenten d'assajar claus màgiques amb entrenadors més màgics encara. De fet, és sempre l'entrenador el salvador esperat i, alhora, el boc emissari de les derrotes dels equips —encara que no sempre rep el llorer de l'eventual triomf.

Uns anys arrere —arran dels èxits esportius de Brasil i Argentina— el model futbolístic imperant a l'Estat espanyol fou el sud-americà, amb una importació massiva d'entrenadors i jugadors. En acabant, els grans equips, sobretot el Barça i el Real Madrid, posaren l'ull i el talonari a Holanda i Alemanya. La darrera gran escola, la que marca pauta a hores d'ara, és la britànica. Sistemes, preparadors tècnics i jugadors de les Illes Britàniques envaeixen els estadis de la lliga espanyola.

Tradicionalment, els equips bascos —sobretot l'Atlètic de Bilbao— havien adoptat aquest darrer model. I amb raó, ateses les característiques físiques de la major part dels jugadors d'Euskadi. Jugar a San Mamés era haver d'enfrontar-se a un bombardeig de balons llargs de defensa a davantera passant per damunt de la línia de mitgers. Una espècie de joc de frontó de rebot ràpid i punter agressiu. Aquest patró fou nativitzat, definitivament, amb Xabier Clemente, que, en deixar una brillant carrera com a jugador per una greu lesió, passà una llarga estada a les Illes Britàniques per tal d'estudiar detingudament estratègies i sistemes de preparació tàctica. Amb Clemente, l'Atlètic tornà a entrar per la riu de la capital de Biscaia amb gabarra i títols de campió. Els èxits del jove entrenador posaren de moda aquest estil futbolístic arreu de l'estat.

Bern Schuster eleva la possibilitat del triomf blau-grana.

El Barcelona, sempre a l'aguait de les novetats i amb un talonari de xecs convincent, demanà pel millor. Terry Venables incorporà a l'esquema del Barça pressings totals i jugades dissenyades en el despatx que trastocaren els esquemes dels conservadors entrenadors peninsulars. Com a resultat, el Barcelona féu el futbol més resolutiu i l'espectacle més atractiu dels estadis europeus.

Enguany passat, alguns equips volgueren emular els encerts de la importació britànica i fitxaren succedanis de Clemente i Venables. El Sevilla es féu amb els servicis de l'escocés Jock Wallace i, el Celta, amb els de Collin Addison. Paradoxalment, els contractes de tots dos han estat rescindits, ara, abans de començar la temporada oficial. El viguès ha estat substituït, a pocs dies de començada la pre-temporada, per un gat vell: el basc Maguregi. Un altre basc —i catalanoparlant—, Xabier Azkargorta, va ocupar el lloc de Wallace

Futbol(s) Britànic(s)

Realment, es fa ben difícil de distingir, en el futbol de l'Estat espanyol, models futbolístics purs. La universalització de les estratègies és un fet determinat, sobretot pel gran contacte entre clubs i seleccions, per les importacions-exportacions de Jugadors i tècnics i, és clar, pels patrons marcats per l'alta competició mundial.

De fet, al costat d'elements futbolístics tradicionalment llatins, hi trobem maneres de l'escola sud-americana o iniciatives làctiques britàniques o centreuropees.

Podem dir, però, que la moda actual, la pauta que sembla imposar-se en el futbol peninsular, és l'anomenada «Escola britànica», sobretot a partir dels èxits de Clemente i Venables.

Ara bé, dins aquesta escola britànica, cal destriar, si més no, dos patrons: l'escocès i l'anglès. No cal dir que (ampoc no (robarem en cap equip una posada en escena literal, però ben bé podem afirmar que es tracta dels dos estils teòrics referencials més determinants.

El model escocès manté com a tret característic bàsic el joc ras; és a dir, el manteniment de la pilota arran de la gespa evitant-ne l'elevació. La distribució triangular dels jugadors i l'alternança ràpida de les passades curtes i llargues completen l'esquema. És un estil de profunditat que busca el gol

amb tirs de llarga distància i l'agressivitat dels davanter, amb rematades al primer toc.

L'estil anglès, per la seua banda, es basa fonamentalment en els llargs desplaçaments de pilota, la qual cosa obliga a disposar d'uns mig-carapistes amb gran visió del joc —sobretot, dels espais buits— i, lògicament, a uns punters ràpids, de gran mobilitat entre la defensa contrària i de facilitat rematadora. •

al Sevilla, a una setmana de la primera jornada de lliga. Curiosament, la premsa ha fet córrer la notícia que l'escocès ha hagut de deixar el Sevilla per haver incomplert una clàusula del seu contracte: havia d'aprendre castellà abans de l'estiu. A Espanya, els greuges idiomàtics es paguen amb l'atur. El castellà, com a idioma normal, compleix la normal funció discriminatòria. I molt bé que fan. ¡Importem l'exemple! Altres observadors, però, apunten, com a causa de la baixa de Wallace, l'atreuiment de deixar a la banqueta dels suplents l'estrella i motor sevillà: l'internacional Francisco. Si el Celta de Magu ha causat sensació guanyant el primer partit de lliga a Sarrià amb un gran sol del brasiler Baltazar, el Sevilla d'Azkargorta ha deixat perdre els dos punts davant el seu etern rival, el Betis.

Les plantilles

En la temporada que ara comença, els equips de casa nostra experimenten variacions poc remarcables pel que fa a incorporació de jugadors.

El Barcelona, contràriament a allò que ens té acostumats, no ha realitzat cap fitxatge sensacionalista. El retorn de **Bernd Schuster**, però, socava una miqueta més el prestigi de **Núñez** i eleva, en grans proporcions, les possibilitats de triomfs esportius. **Nayim, Vinyals, Sergio, Cristóbal** i **López-López** són novetats provinents del planter. Pel que fa a les baixes, només dues: **Marcos** i **Esteban**, que tornen als seus respectius clubs d'origen, l'Atlètic de Madrid i el Màlaga. Juntament amb l'alemany Schuster, l'anglès **Gary Lineker** serà el segon *estranjer* blau-grana. L'escocès **Steve Archibald** i el gal·lès **Mark Hughes** veuran, de moment, el futbol des de la llotja de tribuna, a l'espera de mals resultats o de lesions que els permeten l'entrada en el primer equip.

L'Espanyol, amb Clemente com a estrella, ha concedit diverses baixes: **Ibàñez** (Sestao), **Maldonado**, **Forcadell** i **Mentxaca** (Figueres), **Cardona** i **Martínez** (Palamós), **Robi** (Elx) i **Duran** (Banyoles). Pel que fa als reforços, tres bascos: **Zubillaga** (Real Societat), **Urkiaga** (At. Bilbao) i **Etxebarria** (Sestao) i el davanter del filial madridista **Losada**, un extrem de gran futur que, amb **Pichi Alonso**, **Valverde** i **Pineda**, conformaran una línia d'atac francament resolutiva.

El Sabadell, que manté en la banqueta l'entrenador valencià **Pep Martínez**, s'ha reforçat amb **Pinki** i **Valdnebro** (Castella), **Alcelay** (Lleida) **Vilaroya** i **Bueno** (Barcelona At.), **Cuixart** (Alzira-València) l'extrem de l'At. de Madrid **Rubio** i amb la cessió de l'estrella argentina **Zamora**. I ha concedit les següents baixes: **Serrat** (Vic), **Costa** (Múrcia), **Roca** (Saragossa), **Ordoki** (Maspaïomas), **Hicks** (Oviedo), **April** (a un equip alemany), **Ferreira** (a un equip paraguaià), **Giménez** i **Llabrés**, els valencians **César** (Olimpic de Xàtiva) i **Ribes** (Vila-real) i **Brylle**.

El Mallorca, per la seua banda, continua, per tercera temporada, amb **Llorenç Ferrer** com a responsable tècnic, i ha incorporat **Belza** (Rayo Vallecano), **Alvaro** (Racing de Santander), **Molina** (Mallorca At.), **Tomasín** (Alcalà), **Villalvilla** (Múrcia) i **Lema** (Celta de Vigo). Les baixes són les següents:

l'ex-madridista **San José, Puskas** i **Mantilla**.

El representant del País Valencià, el València C. F., que reestrena la categoria d'honor després d'una passada pel purgatori de la segona divisió, continua més preocupat pels aspectes econòmics de l'entirat que no pels esportius. De fet, en el primer aspecte, ha assajat fins i tot dues iniciatives fins ara *prohibides*. La primera, pintar anuncis publicitaris a la gespa de Mestalla —la qual cosa li ha fet ingressar vora de tres milions de pessetes en el Trofeo Naranja—. La FIFA, però, no està disposada a permetre aquesta

Quique, la gran incògnita de la pre-temporada al València.

novetat en partits de competició. La segona iniciativa —que no és només econòmica— la constitueix la signatura d'acords de retransmissió d'encontres amb TV3 —la televisió catalana de Catalunya. En l'aspecte esportiu, **Di Stéfano** continua mostrant-se com un entrenador conservador, fins al punt que, en la pre-temporada, només ha alineat un jugador clarament punta, acumulant fins a cinc migcampistes. I en el partit inicial, davant el Logronés, s'ha mostrat, encara, com un bon equip de segona. Temps al temps, però.

Les possibilitats

Tot indica que el Barcelona i el Real Madrid continuen sent els grans aspirants al triomf final. L'Espanyol de Clemente, malgrat la primera derrota, és un conjunt a tenir en compte, ja que l'entrenador basc voldrà confirmar la

seua vàlua i aspirar a la banqueta d'un equip amb més projecció europea. L'At. de Madrid del reaccionari, milionari i frívol **Gil i Gil** passejarà, acompanyats de **César Luis Menotti**, un gran planter de jugadors, fitxats a tort i a dret sense cap esquema tàctic pre-concebut. **Alemà**, últim jugador aparaulat per **Vicente Calderón** i estrella preferida dels aficionats *colchoneros*, al costat de **Futre**, ídol portuguès i capritx personal de Gil, seran els dos estrangers. La qual cosa ha fet que el fitxatge recomanat per Menotti, el golejador argentí Zamora, haja hagut d'acceptar la cessió al Sabadell. **Goikoetxea** (At. Bilbao), **Parra** (Betis), **Eusebio** i **Juan Carlos** (Valladolid), **Marcos** (Barcelona), **López Ufarte** (Real Societat) són els grans avals de Gil. Caldrà esperar, però, que aquesta nòmina d'alt valor monetari, siga encabida per **Flaco Menotti** en un conjunt tàcticament rendible. Si ho aconsegueix, l'Atlètic de Madrid pot fer molt de mal.

El Real Madrid continuarà jugant segur d'ell mateix, amb una gran personalitat, ara acabada d'assentar amb la serietat professional del iugoslau **Jankovic**. L'alta capacitat golejadora de **Butragueno** i **Hugo Sánchez** seran els amulets d'un **Leo Beenhakker** que no acaba d'imposar el sistema de joc que ell voldria. A la santa casa blanca pesen molt més les voluntats de certs jugadors, que fan i desfan dins i fora del terreny de joc.

Una autèntica incògnita és el renovellat At. de Bilbao. Un equip que, amb **Howard Kendall**, anglès, ha desballestat l'esquema de l'època Clemente-Iribar fins al punt de traure's de damunt jugadors tan carismàtics com **De la Fuente** i **Urkiaga**, de declarar transferibles dos davanters centres golejadors com **Noriega** i **Endika**, a més de la baixa de **Goikoetxea**. Kendall intentarà copiar l'esquema que tan bons resultats li va donar a l'Everton anglès: dues puntes resolutives i quatre mitgers que puguen la pilota en vertical.

El Barcelona de Schuster-Venables té l'avantatge de mantenir un esquema provat i una plantilla compenetrada i llarga, de la qual es podien fer dos equips punters cfé primera divisió. L'alemany, amb **Robert, Calderé** i **Victor**, com a maratonians acompanyants de la zona ampla, conformen la línia mitjana més forta, agressiva i famolenca de gol de tot Europa. **Carrasco** i **Lineker**, segurament, seran les puntes de llança.

Els daus són al tauler, i Que guanye el millor! Però que siga de casa. •